

Handläggare, Förvaltning

E-post: annika.jansson@toreboda.se

Sammanställning och analys av avvikelser i Skaraborg 2019

Skaraborgs Sjukhus, primärvård offentlig,
primärvård privat och kommun

Förord

Avvikelsegruppens sammansättning: Skaraborgs kommunalförbund tre deltagare, Skaraborgs sjukhus tre deltagare, Primärvård Västra Götaland en deltagare. Privata- och rehabiliteringsenheter är adjungerande vid behov. Deltagarna har ett uppdrag från Patientsäkerhetsgruppen i Vårdsamverkan Skaraborg att stärka patientsäkerhetsarbetet inom avvikelshantering.

Avvikelsegruppens arbete kan användas som ett underlag i förbättringsarbete med mål att skapa förutsättningar för att en trygg och säker vård ska kunna utföras i vårdövergångar oavsett vårdgivare.

Enligt uppdragshandling för avvikelsegruppen Vårdsamverkan Skaraborg ska gruppen:

- Skapa rutiner för avvikelshantering gällande överföringar av avvikelser mellan olika vårdgivare
- Hitta mönster i registrerade avvikelser
- Initiera och föreslå förbättringsarbete utifrån de mönster som hittas
- Samarbeta kring händelse- och riskanalyser
- Aktivt sprida kunskap och erfarenheter till varandra när det gäller patientsäkerhetsarbete
- Ärenden av principiell natur och identifierade förbättringsområden skall lyftas till Patientsäkerhetsgruppen i Vårdsamverkan.
- Sammankallande för arbetsgruppen avvikelser är representant från Skaraborgs kommunalförbund

Inledning

Avvikelsegruppen träffades vid fyra tillfällen under 2019. Varje representant i gruppen bidrog med en sammanställning/analys av avvikelser som framkommit i samverkan kvartalsvis.

Allvarliga och frekventa avvikelser diskuteras i gruppen och redovisas vidare till patientsäkerhetsgruppen. Vid allvarliga avvikelser har det diskuterats att det kan finnas behov av att genomföra gemensamma händelseanalyser. Samarbetet ska initieras i nära anslutning till en aktuell händelse.

Diskussioner har skett i arbetsgruppen under året hur sammanställning av avvikelser kan ske för att se trender och mönster. Idag är det svårt då olika avvikelssystem används. Under 2019 har sex gemensamma typer av händelser kring orsaker till avvikelser tagits fram

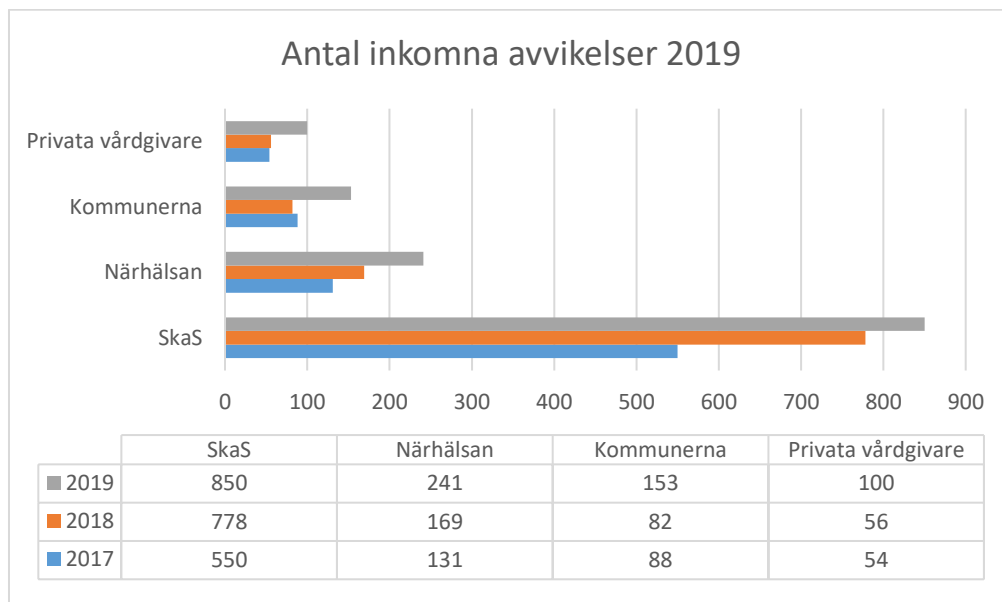
Varje vårdgivare har sammanställt de avvikelser som skickats under året. Skaraborgs sjukhus (SkaS) och Närhälsan presenterar sina avvikelser utifrån MedControl och kommunerna har sammanställt resultaten utifrån de olika närvårdsområdena. Någon sammanställning från privata vårdgivare kring skickade avvikelser har inte varit möjlig då det saknas representant i gruppen.

Närhälsan delades 2019 upp i två förvaltningar, Närhälsan och Regionhälsan. Eftersom det i MedControl Pro inte är uppdelat ingår i denna rapport Regionhälsans avvikelser i Närhälsans underlag.

Resultat

Sammanställning av statistik har tagits fram i de system varje vårdgivare har, viss manuell hantering har förekommit.

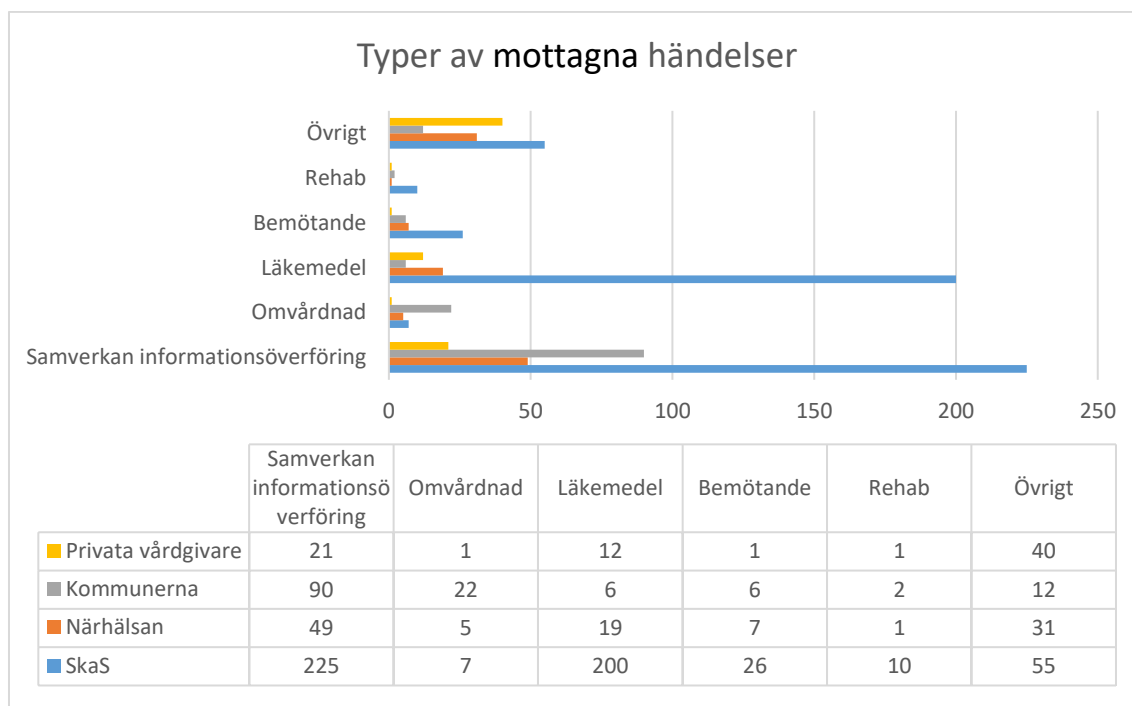
Totalt har 1344 avvikelser handlagts gemensamt under 2019 vilket är en ökning mot föregående år (2018, 1085 stycken). Nedan diagram och tabell visar antalet avvikelser fördelat per mottagande vårdgivare.

Avvikelsegruppen har valt att identifiera olika övergripande typer av händelser till avvikelser utifrån kategorisering i MedControl Pro:

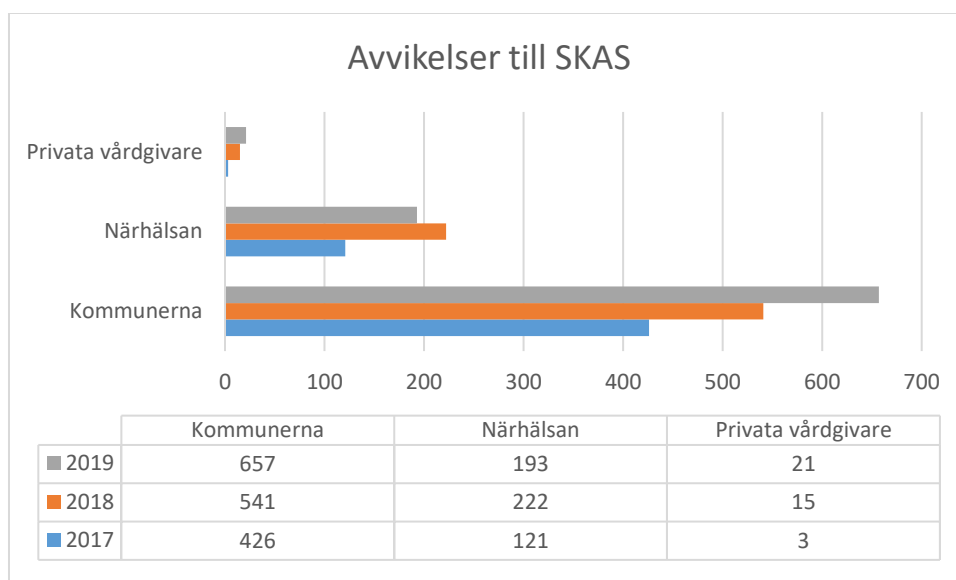
- Samverkan vid informationsöverföring
- Omvårdnad
- Läkemedel
- Bemötande
- Rehab
- Övrigt

Den vanligaste orsaken till avvikelse beror på brister inom samverkan vid informationsöverföring, exempelvis in- och utskrivningsprocessen och läkemedelshantering.

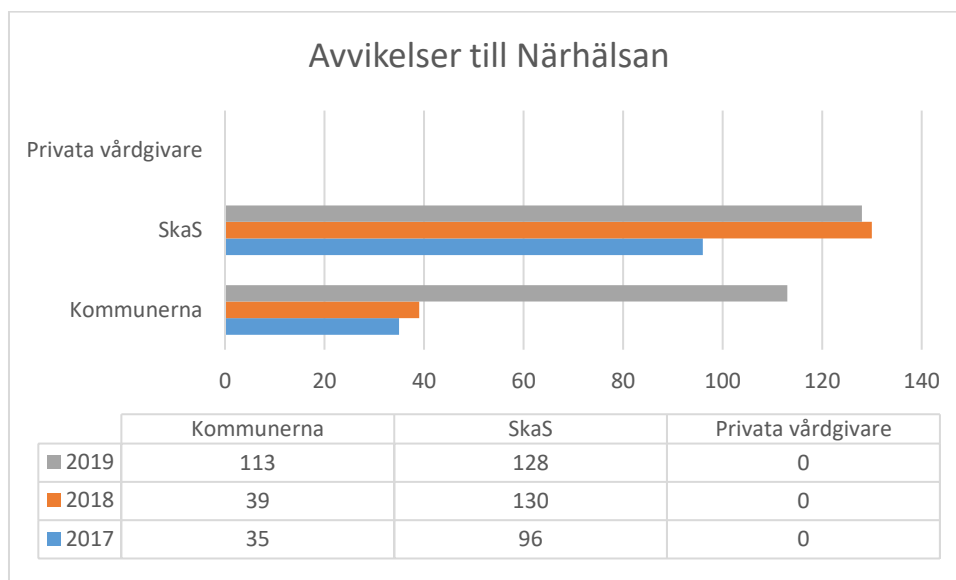
Avvikelser till Skaraborgs sjukhus

Det totala antalet avvikelser till Skaraborgs sjukhus från Närhälsan, privata vårdgivare och kommuner är 871 stycken.

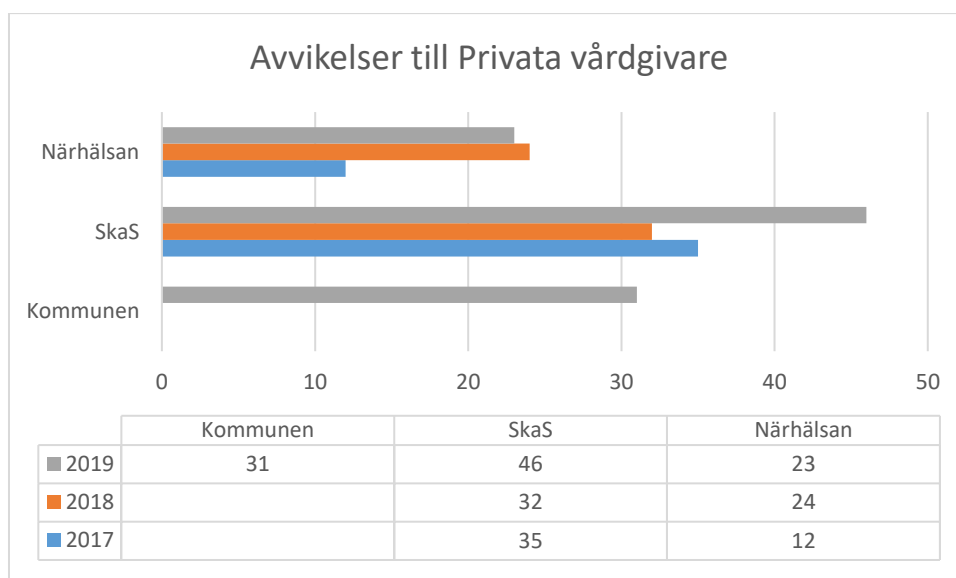
Avvikelser till Närhälsan

Det totala antalet avvikelser till Närhälsan från Skaraborgs sjukhus, kommuner och privata vårdgivare är 241 stycken.

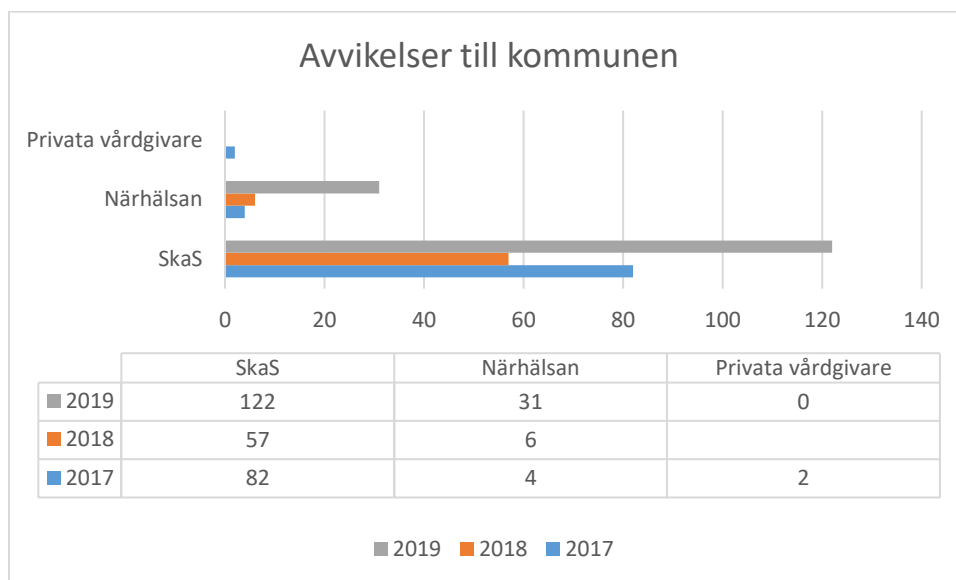
Avvikelser till privata vårdgivare

Här ingår alla avvikelser till privata vårdgivare till exempel privat vårdcentral, privat rehabiliteringsmottagning, utredningsteam, online vårdgivare m.m. Sammanställning är framtagen utifrån avvikelser som andra vårdgivare har skickat till privata vårdgivare då statistiken inte varit möjlig att få fram på annat sätt.

Avvikelser till kommunen

Det totala antalet avvikelser till kommuner från SkaS, Närhälsan och privata vårdgivare är 153 stycken.

Analys

Avvikelser har ökat mellan samtliga vårdgivare. Avvikelserna hade kunnat få och har i en del fall haft en direkt påverkan på patientsäkerheten men vanligtvis innebär inte en avvikelse en negativ konsekvens för patienten. Enstaka avvikelser visar på att patienten fått en bestående skada. Andra avvikelser visar på att patienten fått en övergående skada, en förlängd väntetid och/eller vårdtid, ökad vårdinsats för hälso- och sjukvården samt återinläggning. De vanligaste åtgärderna av avvikelser hos alla vårdgivare är diskussion med berörd personal och information i personalgrupper.

Alla vårdgivare har fått några ”felaktiga” avvikelser till sig på grund av att den vårdgivare som skickat avvikelsen inte har full kännedom kring in- och utskrivningsprocessen. Ett flertal avvikelser skickas även in flera månader efter att den har skett vilket försvårar utredningen av händelsen. Det framkommer även att svar på avvikelser uteblir från samtliga vårdgivare.

Den vanligaste orsaken till en avvikelse beror på kommunikationsbrist av något slag oavsett vårdgivare och det är mest kring samverkan vid informationsöverföring. Konsekvensen för organisationerna har inneburit ökad arbetsinsats och kvalitetsbristkostnader.

Under året har det inte genomförts någon gemensam händelseanalys i samverkan.

Avvikelser till Skaraborgs sjukhus SkaS

En av de mest frekventa avvikelserna berör läkemedelshantering exempelvis att nya ordinationer inte finns med på ordinationshandlingen eller att ordinationshandling saknas. En annan frekvent avvikelse gäller samverkan vid informationsöverföring, exempelvis att epikris saknas, övertagande av behandlingsansvar inte var tydligt samt avvikelser då patienten gått hem utan kontakt med mottagande vårdgivare. Avvikelser handlar också om att patient inte kommit hem vid avtalad tid då sjukresan blivit fördröjd på grund av att beställd resa blivit senarelagd av sjukresor.

Avvikelser till Närhälsan

De vanligaste orsakerna till avvikelser från kommunen berör läkemedelshantering, samverkan vid informationsöverföring, uteblivna ronder och avsaknad av läkare till den kommunala hälso- och sjukvården.

SkaS har identifierat avvikelser kring remisser, till exempel fel personnummer. Några avvikelser handlar om fördröjd vård och behandling, till exempel hänvisning av patienter till fel vårdnivå. Även avvikelser gällde bristfälliga synkontroller på barn samt fördröjd vård av barn med misstänkt diabetes. Det fanns också avvikelser där rutinen kring djup ventrombos (DVT) inte följts.

Avvikelser till Privata vårdgivare

Avvikelser berör t.ex. fel patientidentitet på remisser, felskickad eller avsaknad av remisser, på begäran ej skickat journalkopior i samband med att patient byter vårdcentral, neuropsykiatriska utredningar avbryts, samtycke saknas i SAMSA, undersökning ej utförd och långa svarstider i telefon.

Avvikelser till Kommuner

Den vanligaste orsaken till avvikelser berör samverkan vid informationsöverföring, exempelvis avsaknad av eller bristfällig vårdbegäran och omvårdnadsstatus. Även avvikelser gällande bristande telefontillgänglighet har registrerats.

Diskussion

Kommunerna och regionen kategoriserar avvikelser på olika sätt på grund av olika avvikelssystem. Till exempel skickar kommunen avvikelser kring läkemedelshantering som registreras i regionen som en avvikelse i samverkan i informationsöverföring. För att skapa bättre förutsättningar till att analysera och se trender och mönster i avvikelssammanställningar behövs en samsyn kring vilka kategorier avvikelser delas in i samt ett förtydligande vad som ingår i respektive kategori. Detta löser sig troligtvis under 2020 då kommunerna kommer att bjudas in till att använda MedControl Pro. Skaraborgs kommuner är positiva till detta.

Upplevelsen är att det från alla vårdgivare har varit en underrapportering av avvikelser.

Avvikelsegruppen ser ett behov av gemensamma händelseanalyser vid allvarliga händelser.

Det var en brist då ingen representant deltagit i avvikelsegruppen från privata vårdgivare.

Kommunen upplever att patienter skrivits ut från sjukhuset utan att vara färdigbehandlade vilket medför att patienter fått återvända till sjukhuset.

Kontakt har tagits med Västtrafik för att samverka då det saknas återkoppling på avvikelser. Västtrafik har inte återkommit med kontaktperson för detta.

Förslag till förbättringar

Avvikelsegruppen ser ett behov av att standardiserade avvikelserapporter tas fram. Ett gemensamt avvikelssystem skulle kvalitetssäkra och effektivisera avvikelshanteringen och förbättra underlaget för statistik och analys.

Att representanter från privata vårdgivare och Regionhälsan ingår i avvikelsegruppen.

I den gemensamma avvikelserutinen behöver det framkomma/tidsbestämmas hur sent en avvikelse får skickas efter en händelse samt att svar på en avvikelse ska skickas inom en viss tid.

Att uppmuntra till och möjliggöra att händelseanalyser genomförs tillsammans vid allvarliga avvikelser.

Gemensam fördjupad analys av frekventa avvikelser, förslagsvis kring läkemedelshantering.